

Diana Nenadić-Bilan*

RODITELJI I DJECA U IGRI

Sažetak: Polazeći od dimenzija obiteljskih odnosa, provedeno je istraživanje s ciljem ispitivanja dimenzije provođenja zajedničkog vremena za igru roditelja i djece predškolske dobi. Istraživanje je provedeno na uzorku od 350 roditelja djece od treće do šeste godine života. U uzorak su uključeni roditelji djece koja pohađaju predškolske ustanove u trima županijama (Zadarska, Šibensko-kninska i Splitsko-dalmatinska). Pomoću adaptirane Beavers skale obiteljskog sustava ispitane su neke dimenzije odnosa u obitelji s posebnom pozornošću prema dimenziji svakodnevnog zajedničkog vremena za igru. Navedena dimenzija ispitana je na skali od četiri stupnja (uopće ne, uglavnom ne, uglavnom da, u potpunosti da), a rezultati istraživanja pokazuju da samo 22,6 % roditelja djece predškolske dobi ima svakodnevno u potpunosti vremena za zajedničku igru sa svojom djecom. Ispitujući povezanost između navedene dimenzije obiteljskih odnosa i nekih sociodemografskih varijabli roditelja, uočena je moguća povezanost zajednički provedenog vremena u igri s materijalnim i stambenim statusom roditelja. Naime, rezultati sugeriraju kako ispitanici boljeg materijalnog statusa provode više zajedničkog vremena u igri s djecom ($\chi^2=43,157; C=0,33; P=,000$). Međutim, analiza varijance nije potvrdila statističku značajnost povezanost ($F=2,736; P>0,05$). Obrada rezultata ukazuje također na moguću povezanost stambenog statusa i raspoloživog vremena za zajedničku igru roditelja i djece ($\chi^2=29,606; C=0,28; P=,001$), ali analiza varijance ne potvrđuje statističku značajnost ($F=2,654; P>0,05$). Nisu uočene povezanosti između svakodnevnog zajedničkog vremena za igru i ostalih sociodemografskih varijabli (obrazovni status roditelja, spol roditelja, broj djece u obitelji i broj članova obitelji).

Ključne riječi: igra, roditelji, djeca predškolske dobi, zajedničko vrijeme za igru.

1. Uvod

Demografske promjene u obitelji koje su se dogodile tijekom dvadesetog stoljeća snažno su utjecale na obiteljsku strukturu i njezino funkcioniranje. Sve više odraslih živi u tzv. neobiteljskom sektoru, u brak stupaju kasnije, a žene rađaju u višoj dobi. Događa se pluralizacija obiteljskih oblika (jednoroditeljske

obitelji, konsenzualne zajednice, rekonponirane obitelji, samačka kućanstava i dr.), što izravno utječe na obiteljski kontekst razvoja i odgoja djece. Navedeni procesi multipliciraju socijalne i pedagoške rizike koje su ranije rješavale same obitelji (Puljiz i Zrnišćak, 2002).

U posljednjim desetljećima značajno je porasla zaposlenost žena u Europi, zbog čega mnoge zaposlene majke teško mire svoju radnu, supružničku i roditeljsku ulogu. Na problem rekonzilijacije rada i obitelji upozorio je Schelsky: „Naš sustav rada nije kompatibilan s obitelji, i obratno, naša struktura obitelji i kućanstva nije kompatibilna s radom: podjela na radni i privatni život koja je u srcu industrijskog društva u strukturalnoj je kontradikciji s ta dva glavna uvjeta i socijalnim nužnostima na kojima počiva moderno industrijsko društvo. Ova temeljna kontradikcija sustava prelama se preko leđa zaposlene majke.“ (prema: *Strategy for Europe – Balancing Family and Work*, 1998: 28).

Usklađivanje radnih i obiteljskih obveza ovisi o brojnim čimbenicima obiteljskog i radnog konteksta, kao i nekim značajkama osobe. Čudina-Obradović (2001) ukazuje na neke značajne rizične čimbenike poput radnog i obiteljskog stresa te strukture ličnosti, dok među zaštitnim čimbenicima ističe organizaciju rada na radnom mjestu, socijalnu potporu na radnom mjestu, socijalnu potporu u obitelji, doživljaj vlastitog utjecaja i autonomiju u odlučivanju te vještinu pojedinca u planiranju i raspoređivanju vremena.

U pokušajima da se pomire te dvije, često suprotstavljene, uloge značajna je pomoć i uloga muškarca kao oca i partnera. Analizirajući kako muškarci usklađuju radne i obiteljske obveze, Kotowska i Matysiak (2008) navode tri modela: model muškog hranitelja u obitelji (muškarac radi, a žena ostaje kod kuće i brine se o kućanstvu i djeci), modernizirani model muškog hranitelja (muškarac radi puno radno vrijeme, a žena radi skraćeno radno vrijeme) i dvohraniteljski model (oba partnera rade puno ili skraćeno radno vrijeme te podjednako financijski pridonose kućanstvu). U hrvatskom istraživanju Akrapa i Čipina (2011) na uzorku od 1309 zaposlenih žena od 20 do 39 godina ispitani su preferirani oblici obitelji i stavovi o položaju žena na tržištu rada. Rezultati pokazuju kako među zaposlenim ženama većina preferira model dvaju hranitelja (oba roditelja rade plaćeni posao izvan kućanstva), a mlađe generacije žena imaju liberalnije stavove o položaju žena na tržištu rada. Autori zaključuju da je nemogućnost zapošljavanja na skraćeno radno vrijeme (ili pola radno vremena) u Hrvatskoj zapreka za žene koje žele kombinirati profesionalne i obiteljske obveze.

Neki autori mišljenja su da se roditelji, unatoč zaposlenosti, relativno dobro prilagođavaju nedostatku vremena te se trude raspoloživo vrijeme s djecom iskoristiti na najkvalitetnije mogući način. Tako Bianchi (2000) navodi da zaposlene majke nastoje produžiti vrijeme provedeno s djetetom: zapošljavanjem na pola radnog vremena ili uzimanjem neplaćenog porodnog dopusta u prvim

godinama života djeteta. Autorica je mišljenja kako i promjene u obiteljskom i društvenom kontekstu mogu doprinijeti ublažavanju negativnih posljedica nedovoljne dostupnosti zaposlene majke: uključenost djece u predškolske ustanove, veća uključenost očeva u odgoj djece te produženo vrijeme financijske ovisnosti djece o roditeljima (zbog studiranja). S druge strane, Milkie i suradnici (2004) u opsežnom istraživanju, provedenom na uzorku od gotovo dvije tisuće ispitanika, dolaze do podataka da gotovo polovina roditelja izjavljuje kako ima osjećaj da provodi premalo vremena s djecom. Očevi, više nego majke, imaju osjećaj nedostatka vremena zbog radnih obveza i izbivanja izvan kuće.

S obzirom na navedene i brojne druge promjene koje su se dogodile u strukturi i funkcioniranju obitelji, moguće je pretpostaviti i poteškoće u obnašanju roditeljskih uloga i zadaća kod suvremenih obitelji. Posebice u razdoblju ranog i predškolskog odrastanja zajednička igra s roditeljima iznimno je važna za kvalitetan razvoj i odgoj djece te u funkciji izgradnje međusobne bliskosti i povjerenja.

2. Neka istraživanja o zajedničkom provođenju vremena djece i roditelja

Vrijeme provedeno zajedno doprinosi dobrobiti djeci, ali i obitelji u cjelini. U zajedničkim aktivnostima izgrađuje se zajedništvo kao temeljna vrijednost ljudskog života uopće – zajedništvo po kojemu se i iz kojega se odrasta u zdrave i cjelovite osobnosti. Djeca trebaju, više od materijalnih stvari, vrijeme roditelja, odnosno, punu i nepodijeljenu pažnju posvećenu samo njima.

Pod pojmom zajednički provedenog vremena podrazumijeva se vrijeme za zajedničke objede, vrijeme za zajedničke kućanske poslove, vrijeme za zajedničku igru i hobije te vrijeme za šetnje i izlaske.

Zajedničko okupljanje za ručkom ili večerom, bez upaljenog televizora ili računala, pruža priliku za međusobni razgovor i razmjenu, što je temelj uspostave prisnih veza između roditelja i djece. Neka istraživanja i brojna iskustva obitelji širom svijeta potvrđuju da zajednički obroci osnažuju obiteljske veze te doprinose cjelovitom i pozitivnom razvoju djeteta.

Američko istraživanje Eisenberg i suradnika (2004) o korelaciji između obiteljskih objeda i psihosocijalnih dobrobiti za adolescente otkriva kako je učestalost obiteljskih objeda obrnuto proporcionalna sa zlouporabom alkohola, nikotina i marihuane, nižim školskim postignućima, depresivnim simptomima te suicidalnim pokušajima. Rezultati ukazuju na značajan utjecaj zajedničkih obiteljskih objeda u funkciji osnaživanja zdravlja i dobrobiti djece.

Hoffert i Sandberg (2001) proveli su istraživanje o tome kako djeca mlađa od 13 godina provode svoje vrijeme te kako provedeno vrijeme utječe na

njihova postignuća i ponašanja. Između ostaloga, rezultati istraživanja upućuju na važnost zajednički provedenog vremena roditelja i djece. Naime, zajedničko druženje roditelja i djece tijekom objedovanja povezano je s manjom stopom problema u ponašanju. Vrijeme provedeno s djecom, osobito neprekinuto vrijeme, omogućuje izgradnju dobrih odnosa između djece i roditelja (Roeters i suradnici, 2010).

Među istraživanjima nalazimo i brojna koja se bave korelacijom između pojedinih nezavisnih roditeljskih varijabli (npr. spol roditelja, njihov radni i obrazovni status, mjesto stanovanja, broj djece u obitelji i dr.) i provedenog zajedničkog vremena s djecom.

Empirijsko istraživanje koje je Leutar (2004) provela u Austriji, Hrvatskoj i Poljskoj s ciljem utvrđivanja nekih obiteljskih dimenzija pokazuje kako u navedenim državama djeca više vremena provode s majkom nego s ocem. Rezultati također otkrivaju da majke na selu provode više vremena s djecom nego majke u gradu. Autorica ističe da u svim trima zemljama djeca s očevima provode manje vremena, bez obzira na mjesto stanovanja ili izobrazbu roditelja. Angažiranost oca u obitelji još je uvijek manja od angažiranosti majke.

Neka istraživanja ispituju razinu uključenosti očeva i majki s obzirom na radni angažman. Rezultati pokazuju da majke koje su zaposlene na puno radno vrijeme, u odnosu na očeve zaposlene na puno radno vrijeme, ipak provode više vremena s djecom (Craig, 2006).

Cooksey i Fondell (1996) zanima kako očevi provode svoje vrijeme s djecom, što ih u tom smjeru ohrabruje te kakvi su učinci zajednički provedenog vremena očeva s djecom na školska postignuća djece. Ustanovili su kako obiteljska struktura i zajedničke aktivnosti očeva i djece imaju pozitivan utjecaj na njihova školska postignuća.

U najnovijem istraživanju Keown i Palmer (2013), uspoređujući uključenost očeva i majki u igru i učenje s djecom, nakon provedbe trogodišnjeg istraživanja zaključuju da su očevi manje dostupni djeci tijekom tjedna, a češće tijekom vikenda. Rezultati ukazuju na važnost prikupljanja podataka o uključivanju majki i očeva u igru i druge aktivnosti s djecom, a kako bi se omogućio uvid u obrasce kontinuiteta i promjena roditeljske uključenosti tijekom vremena.

Istraživanja Roeters i suradnika (2009) ukazuju na oprez prigodom donošenja zaključaka o manjoj uključenosti očeva. Naime, iako se s povećanim radnim angažmanom očeva smanjuje vrijeme interakcije između očeva i djece, očevi su više uključeni u rekreacijske aktivnosti, posebice tijekom vikenda.

Na uzorku od 24 546 majki i očeva u kroskulturalnom istraživanju, provedenom u Kanadi, Italiji, Njemačkoj i Norveškoj, Sayer i suradnici (2004) dolaze do podataka o razlikama u provođenju vremena s djecom s obzirom na obrazovni status roditelja. Rezultati pokazuju da obrazovanije majke iz svih

navedenih država provode više vremena sa svojom djecom, bez obzira na različitu razinu ekonomske potpore i dostupnosti usluga za djecu. Međutim, obrazovni status očeva nema utjecaja na provođenje vremena s djecom, osim neznatnog utjecaja u Grčkoj.

3. Roditelji i djeca u igri

Pozitivni obiteljski odnosi stvaraju poticajno obiteljsko okruženje za cjeloviti razvoj i odgoj djeteta, a kontinuirana i topla interakcija između članova obitelji pomaže izgradnji osjećaja pripadnosti te omogućuje razvoj svakog člana obitelji. Dobrom obiteljskom funkcioniranju pridonosi povezanost svih članova obitelji, ali i obiteljska fleksibilnost i demokratičnost. Nasuprot obiteljskoj rigidnosti, Olson i Gorall (2003) ukazuju na važnost bračne i obiteljske fleksibilnosti koju određuju kao količinu promjena u vodstvu, u odnosima uloga i u pravilima odnosa. U fleksibilnom odnosu postoji jednakost u vodstvu s demokratskim pristupom u donošenju odluka. S druge strane, obiteljska kohezija odnosi se na emocionalnu povezanost i osjećaj bliskosti između svih članova obitelji. Pozitivno emocionalno ozračje, prihvaćanje i potpora predstavljaju bitne čimbenike za održavanje obiteljske povezanosti.

4. Predmet i cilj istraživanja

Obitelj kao prva i najvažnija odgojna sredina predstavlja zajednicu roditelja i djece u kojoj se odvijaju složeni interakcijski procesi uz kontinuiranu i snažnu emocionalnu povezanost, potporu razvoju i učenju te socijalnoj integraciji djece, kao i potporu djeci u preuzimanju društvenih uloga i razvijanju odgovornosti prema sebi, drugim ljudima i okolini. Poticajnom obiteljskom ozračju doprinosi, između ostaloga, i obiteljska kohezija. Obiteljska kohezija njeguje se provođenjem zajedničkih aktivnosti djece i roditelja, a obuhvaća zajedničko vrijeme za objede, zajedničko vrijeme za igru i rekreacijske aktivnosti, zajedničko obavljanje kućanskih poslova te zajedničke izlete i šetnje.

Cilj je našeg istraživanja usmjeren prema ispitivanju dimenzije provođenja vremena roditelja i djece u zajedničkim igrama kao temeljne obiteljske dimenzije. U istraživanju smo se fokusirali na roditelje djece predškolske dobi te na igru kao dominantnu aktivnost predškolskog djeteta.

5. Uzorak istraživanja

U uzorak je uključeno 350 roditelja djece koja pohađaju predškolske ustanove u trima županijama (Zadarska, Šibensko-kninska i Splitsko-dalmatinska). S obzirom na spol ispitanika u uzorku je bilo 22,3 % muškaraca i 77,7 % žena, a s obzirom na

bračni status većinaje ispitanika oženjena (90,9%). Podaci o obrazovnom statusu pokazuju kako je jednak udio ispitanika sa srednjom (48,3%) i visokom (48,3%) stručnom spremom, dok je svega 1,1% ispitanika s osnovnom školom. Među ispitanicima se nalazi i 2,3 % roditelja sa znanstvenim magisterijem ili doktoratom. Glede broja članova u obitelji, najviše je četveročlanih obitelji (50,6%) te tročlanih obitelji (29,4%). S obzirom na broj djece u obitelji, najučestalije su obitelji s dvoje djece (51,7%) te obitelji s jednim djetetom (38,6%). Prema subjektivnoj procjeni materijalnog statusa, najveći broj ispitanika svoje materijalno stanje procjenjuje kao srednje (58%), a najveći postotak roditelja živi u vlastitom stanu (51,1%) i s roditeljima (21,7%).

6. Metode i instrumenti prikupljanja podataka

Polazeći od postavljenog cilja ispitivanja, primijenjena je metoda ankete, a u svrhu prikupljanja podataka rabljena je adaptirana *Beavers skala obiteljskog sustava (Beavers Systems Model of Family Functioning)* kojom su ispitane neke dimenzije odnosa u obitelji s posebnom pozornošću prema dimenziji *svakodnevnog zajedničkog vremena za igru* između roditelja i djece predškolske dobi. Navedena dimenzija ispitana je na skali od četiri stupnja – uopće ne, uglavnom ne, uglavnom da, u potpunosti da.

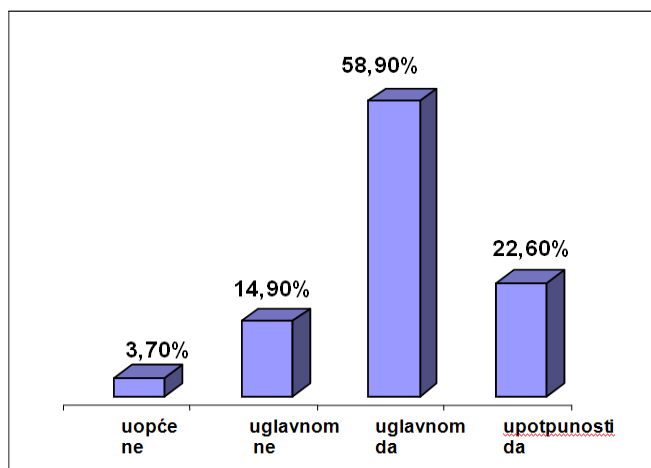
7. Rezultati istraživanja i rasprava

Odgovori ispitanika o tome koliko članovi obitelji provedu ***zajedno u igri*** prikazani su u tablici 1 i grafikonu 1.

Tablica 1 – Zajedničko vrijeme za igru

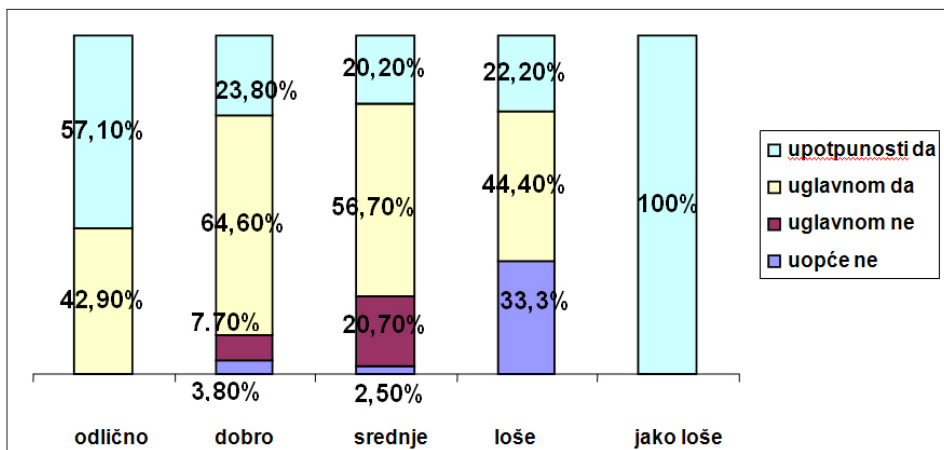
zajedničko vrijeme za igru	N	%
uopće ne	13	3,7
uglavnom ne	52	14,9
uglavnom da	206	58,9
u potpunosti da	79	22,6
UKUPNO	350	100

Rezultati istraživanja pokazuju da samo 22,6 % roditelja djece predškolske dobi ima svakodnevno *u potpunosti* vremena za zajedničku igru sa svojom djecom. Za zajedničku igru *uglavnom* ima vremena 58,9 % roditelja, dok 18,6 % roditelja izjavljuje kako uglavnom ili uopće nema vremena za zajedničku svakodnevnu igru sa svojom djecom.

Grafikon 1 – Zajedničko vrijeme za igru

Ispitujući povezanost između navedene dimenzije obiteljskih odnosa i nekih sociodemografskih varijabli roditelja, uočena je moguća povezanost zajednički provedenog vremena u igri s materijalnim i stambenim statusom roditelja.

Naime, u korištenju svakodnevnog zajedničkog vremena s djecom u igri ispitanici su se razlikovali s obzirom na materijalni status (grafikon 2).

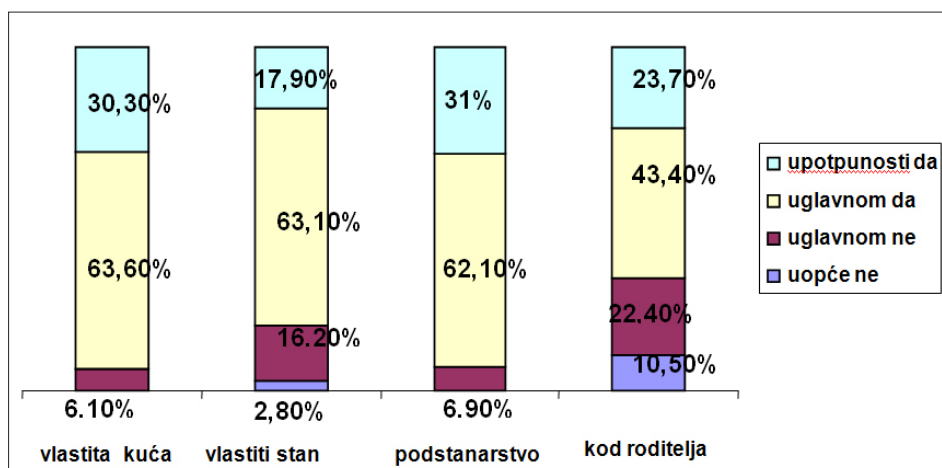
Grafikon 2 – Zajedničko vrijeme za igru s obzirom na materijalni status roditelja

Obrada podataka pokazuje da zajedničko vrijeme za igru u potpunosti ima jedan ispitanik jako lošeg materijalnog statusa, 57,1% ispitanika odličnog materijalnog statusa, 23,8% ispitanika dobrog materijalnog statusa, 22,2% ispitanika

lošeg materijalnog statusa te 20,2 % ispitanika srednjeg materijalnog statusa. Izračuni hi kvadrata i koeficijenta kontingencije ukazuju na vjerojatnu povezanost materijalnog statusa i navedene dimenzije obiteljskih odnosa ($\chi^2= 43,157$; $C=0,33$; $P=, 000$). Rezultati sugeriraju kako ispitanici boljeg materijalnoga statusa imaju više zajedničkog vremena za igru s djecom, međutim, analiza varijance nije potvrdila statistički značajnu povezanost ($F=2,736$; $P>0,05$). Podaci dobiveni ovim istraživanjem pokazuju da se ispitanici, s obzirom na materijalni status, međusobno ne razlikuju u raspoloživom vremenu za zajedničku igru s djecom.

Uočene su i razlike u dimenziji zajedničkog vremena za igru i s obzirom na stambeni status ispitanika (grafikon 3).

Grafikon 3 – Zajedničko vrijeme za igru s obzirom na stambeni status

Obrada rezultata pokazuje da zajedničkog vremena za igru s djecom u potpunosti ima 31% ispitanika koji su podstanari, 30,3% ispitanika koji žive u vlastitoj kući, 23,7% ispitanika koji žive s roditeljima te 17,9% ispitanika koji žive u vlastitom stanu. Dobiveni podaci ukazuju na moguću povezanost stambenog statusa i raspoloživog vremena za zajedničke obiteljske igre i šetnje ($\chi^2= 29,606$; $C=0,28$; $P=,001$). Međutim, analiza varijance nije potvrdila statističku značajnost ($F=2,654$; $P>0,05$), pa se ne može govoriti o statistički značajnoj povezanosti stambenog statusa i zajedničkog vremena koje članovi obitelji provode u šetnji i igri.

Ispitane su također povezanosti između dimenzije zajedničkog vremena za igru s obzirom na obrazovni status roditelja, spol roditelja, broj djece u obitelji i broj članova u obitelji. Međutim, statistička obrada podataka ne ukazuje na značajnu povezanost navedenih nezavisnih varijabli i količine provedenog vremena u igri roditelja i djece.

8. Umjesto zaključka

Za održavanje kvalitetne komunikacije, toplog ozračja, dobrih odnosa, odnosno obiteljske kohezije, potrebno je svakodnevno izdvojiti vrijeme za zajedničko druženje i igru. Temeljno obilježje obiteljskog konteksta koji je u funkciji zadovoljavanja vitalnih potreba djece jest, prije svega, roditeljska osobna uključenost (Grolnick i suradnici, 2008). Predškolsko dijete ima pravo na igru, odmor i zabavu primjerenu svojoj dobi i mogućnostima. Stoga, osim usredotočenosti prema njezi, razvoju i odgoju djeteta, uključeni roditelji izdvajaju svakodnevno vrijeme za zajedničke aktivnosti s djecom, posebice za igru.

Rezultati našeg istraživanja otkrivaju kako mnogi roditelji djece predškolske dobi nemaju dovoljno vremena za svakodnevnu igru s djecom. Moguće je pretpostaviti kako naporan dnevni ritam ne ostavlja roditeljima dovoljno vremena za kvalitetno provedeno vrijeme s djecom. A upravo je igra, u odnosu na strukturirane aktivnosti, pogodniji kontekst za uspostavu prisnih interakcija roditelja i djece (Kwon i suradnici, 2013).

Iako u ubrzanom životnom ritmu nije uvijek moguće svakodnevno izdvojiti vrijeme za igru s djetetom, valja planirati ne samo kvantitetu, nego i kvalitetu vremena za igru. Moguće je da roditelji trebaju pomoć u organizaciji kvalitetno provedenog zajedničkog vremena, odnosno potporu u organiziranju zajedničkih igara u krugu obitelji, rodbine i prijatelja.

Literatura

1. Akrap, A.; Čipin, I. (2011): Usklađivanje poslovnog i obiteljskog života u Hrvatskoj: utjecaj na fertilitet. *Društvena istraživanja*, 1(111), 47 – 68.
2. Bianchi, S. M. (2000): Maternal Employment and Time with Children: Dramatic Change or Surprising Continuity? *Demography*, 37(4), 401 – 414.
3. Cooksey, E. C.; Fondell, M. M. (1996): Spending Time with His Kids: Effects of Family Structure on Fathers' and Children' Lives. *Journal of Marriage and Family*, 58 (3), 693 – 707.
4. Craig, L. (2006): Does father care mean fathers share? A comparison of how mothers and fathers in intact families spend time with children. *Gender and Society*, 20, 259 – 281.
5. Čudina-Obradović, M. (2001): Sukob obiteljskih i radnih uloga – uzroci, posljedice i neriješeni istraživački problemi. *Društvena istraživanja*, 4 – 5 (54 – 55), 791– 819.
6. Eisenberg, M. E.; Olson, R. E.; Neumark-Sztainer, D.; Story, M.; Bearinger, L. H. (2004): Correlations Between Family Meals and Psychosocial Well-being Among Adolescents. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 158(8), 792 – 796.
7. Grolnick, W. S.; Beiswenger, K. L.; Price, C. E. (2008): Stepping up without overstepping: Disentangling parenting dimensions and their implications for

- adolescent adjustment. U: Kerr, M.; Stattin, H.; Engels, R. C. (ur.), *What can parents do? New insights into the role of parents in adolescent problem behavior*. Chichester: John Wiley and Sons Ltd.
8. Hoffert, S. L.; Sandberg, J. F. (2001): How American Children Spent Their Time. *Journal of Marriage and Family*, 63(2), 295 – 308.
 9. Keown, L. J.; Palmer, M. (2013): Comparisons between paternal and maternal involvement with sons: early to middle childhood. *Early Child Development and Care*, 1 – 19.
 10. Kotowska, I. E.; Matysiak, A. (2008): Reconciliation of Work and Family under Different Institutional Settings. U: C. Höhn, D. Avramov i I. E. Kotowska (ur.), *People, Population Change and Policies: Lessons from the Population Policy Acceptance Study*, vol. 1, 299 – 318. European Studies of Population, Springer.
 11. Kwon, K. A.; Bingham, G.; Lewsader, J.; Jeon, H. J.; Elicker, J. (2013): Structured Task Versus Free Play: The Influence of Social Context on Parenting Quality, Toddlers' Engagement with Parents and Play Behaviors, and Parent-Toddler Language Use. *Child and Youth Care Forum*, 1 – 18.
 12. Leutar, Z. (2004): Žena između svijeta rada i obitelji. *Društvena istraživanja*, 6(74), 1159 – 1177.
 13. Milkie, M. A.; Mattingly, M. J.; Nomaguchi, K. M.; Bianchi, S. M.; Robinson, J. P. (2004): The Time Squeeze: Parental Statuses and Feelings About Time With Children. *Journal of Marriage and Family*, 66(3), 739 – 761.
 14. Olson, D. H.; Gorall, D. M. (2003): Circumplex model of marital and family system. U: Walsh, F. (ur.). *Normal Family Processes*. 514 – 547. New York: Guilford.
 15. Puljiz, V.; Zrinišćak, S. (2002): Hrvatska obiteljska politika u europskom kontekstu. *Revija za socijalnu politiku*, 9(2), 117 – 137.
 16. Roeters, A.; Van Der Lippe, T.; Kluwer, E. S. (2009): Parental work demands and the frequency of child-related routine and interactive activities. *Journal of Marriage and Family*, 71, 1193 – 1204.
 17. Roeters, A.; Van Der Lippe, T.; Kluwer, E. S. (2010): Work characteristics and parent – child relationship quality: The mediating role of temporal involvement. *Journal of Marriage and Family*, 72, 1317 – 1328.
 18. Sayer, L. C.; Gauthier, A. H.; Furstenberg, F. F. (2004): Educational differences in parents' time with children: Cross-national variations. *Journal of Marriage and Family*, 66(5), 1152 – 1169.
 19. *Strategy for Europe – Balancing Family and Work* (1998): Vienna: Federal Ministry for Environment, Youth and Family Affairs.

Diana Nenadić-Bilan[®]

PARENTS AND CHILDREN'S PLAYTIME

Summary: *Starting from dimensions of family relationships, a survey was conducted to investigate the dimension of parents and preschool children's playtime together. The study was conducted on a sample of 350 parents of children aged three to six. The sample included parents of children attending nursery schools in three counties (Zadar, Sibenik-Knin and Split). Using an adapted Beavers scale of family system, some dimensions of family relationships were tested, with particular attention to aspects of everyday time together for play. The specified dimension was evaluated on a scale of one to four (not at all, generally do not, generally, completely), and the results have shown that only 22.6% of parents of preschool children have daily full time to play together with their children. Examining the relationship between this dimension of family relationships, and other socio-demographic variables of parents, there is a possible connection between the parents' playtime together with the material and the residential status of the parents. Specifically, the results suggest that parents with better financial status spend more time together playing with children ($\chi^2 = 43.157$, $C = 0.33$, $P = .000$). But, the analysis of variance did not confirm statistically significant correlation ($F = 2.736$, $P > 0.05$). The results also indicate possible correlation of residential status and the available playtime between parents and children ($\chi^2 = 29.606$, $C = 0.28$, $P = .001$), but analysis of variance did not confirm statistically significant correlation ($F = 2.654$; $P > 0.05$). There is no evidence of correlation between everyday playtime and other socio-demographic variables (educational status of parents, sex of the parents, number of children in the family and the number of family members).*

Keywords: *play, parents, preschool children, playtime together.*

* dr. sc. Diana Nenadić-Bilan
Odjel za izobrazbu učitelja
i odgojitelja
Sveučilište u Zadru

* Diana Nenadić-Bilan, PhD
Department of primary and
pre-school education
University of Zadar